

Ilmastokriisi uhkaa seksuaalioikeuksia

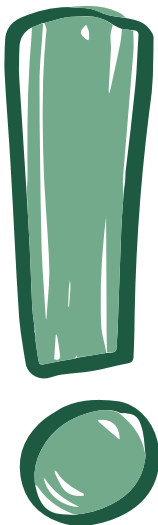
Niissä maissa, joihin ilmastokriisin vaikutukset kohdistuvat voimakkaimmin, on myös seksuaalioikeuksien toteutumisessa valtavia haasteita. Ilmastokriisin vaikutukset heikentävät tilannetta entisestään. Katastrofitilanteissa ja humanitaarisissa kriiseissä seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet ovat aliresursoituja.

Ilmastokriisi syventää eriarvoisuutta

Ilmastokriisin vaikutukset näkyvät eri puolilla maailmaa, mutta suurimman taakan vaikutuksista kantavat kehittyvät maat. Lisäksi ilmastokriisi koettelee eniten jo valmiiksi haavoittuvimmassa asemassa ihmisiä ja yhteisöjä. Tällaisia ryhmiä voivat olla esimerkiksi naiset ja lapset, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt sekä vammaiset ihmiset.

Haavoittuvimmassa asemassa olevilla ihmisillä ja yhteisöillä on heikommat mahdollisuudet suojautua ja varautua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, kuten tulviin, myrskyihin, kuumuuteen tai kuivuuteen.

Kaikkien ilmastotoimien tulee perustua ihmisoikeuksien kunnioittamiselle, sillä ilmastokriisin vaikutukset eivät jakaudu tasaisesti.

Väestönkasvu ei aiheuta ilmastonmuutosta

Olisi helppoa ajatella, että ilmastokriisi ratkeaisi syntyvyyden ja väestönkasvun laskiessa, mikä johtaisi kasvihuonepäästöjen vähenemiseen. Tämä ajatus kuitenkin yksinkertaistaa todellisuutta ja harhauttaa pois kiireellisesti tarvittavista ratkaisuista ilmastokriisiin. Ilmastokriisin ratkaisemiseksi valtioiden tulee vähentää päästöjään ja investoida ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen.

Niissä maissa, missä syntyvyys on yhä korkea, ovat päästötasot henkeä kohti lähes olemattomat verrattuna alhaisemman hedelmällisyyden rikkaiden maiden päästötasoihin. Ilmastokriisistä ei saa tulla oikeutusta naisten ja tyttöjen kehojen välineellistämiseksi.

Ilmastokriisi vaikuttaa kaikkiin kestävän kehityksen ulottuvuuksiin ja heikentää seksuaalioikeuksien toteutumista usein eri tavoin:

Sukupuolistunut ja seksuaaliväkivalta lisääntyy konfliktitilanteissa, ihmisten paetessa ja pakolaisleireillä. Ilmastomuutos lisää konflikteja ja tekee monista alueista asuinkelvottomia pakottaen ihmisiä liikkeelle. Arvioiden mukaan jopa 1,2 miljardia ihmistä joutuu jättämään kotiseutunsa ilmastomuutoksen ja luonnonkatastrofien vuoksi vuoteen 2050 mennessä.

Lisääntyvä kuumuus, kuivuus ja ruokakriisit aiheuttavat äideille ja vastasyntyneille terveyshaittoja ja komplikaatioita. Jopa 60 prosenttia estettävissä olevista äitiyskuolemista tapahtuu konfliktien, siirtolaisuuden ja luonnonkatastrofien yhteydessä.

Ilmastomuutos lisää ympäristökatastrofeja, jotka **vaikeuttavat entisestään haavoittuvimmassa asemassa olevien ihmisten pääsyä seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluihin**, kuten ehkäisy- ja raskauden ajan seurantaan sekä turvalliseen aborttiin ja sen jälkihoitoon.

Veden ja sanitaation puute vaarantaa naisten terveyden kuukautisten, raskauden ja synnytyksen aikana sekä heikentää seksitauteja sairastavien ihmisten terveyttä. Jo nyt 500 miljoonalta ihmiseltä puuttuu mahdollisuus kuukautishygieniaan, mihin veden ja saniteettitilojen puute on yksi syy.

Suosituksemme Suomelle seksuaalioikeuksien huomioimisesta ilmastokriisiin vastaamisessa

- **Seksuaalioikeudet** on nostettava Suomen kehityspolitiikan kärkeen.
- Kaikkien ilmastotoimien tulee olla **ihmisoikeusperustaisia**.
- Kehittyviä maita on tuettava **ilmastonmuutokseen sopeutumisessa**.
- **Seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet** tulee ottaa **läpileikkaavasti huomioon** kaikissa ilmastomuutokseen sopeutumiseen tähtävissä toimissa, ja erityishuomiota tulee kiinnittää **haavoittuvimmassa asemassa oleviin ryhmiin**.

Lisätietoja

Riikka Kaukoranta, vaikuttamistyön asiantuntija
riikka.kaukoranta@vaestoliitto.fi, +358 44 577 5604

Sonja Hyötylä, vaikuttamistyön asiantuntija
sonja.hyotyla@vaestoliitto.fi, +358 44 493 4348